

گزارش: خطای ترکیه در شرق مدیترانه

تصمیم دولت اردوغان برای اعزام نیرو به لیبی، صدای منتقدین را درآورده و آنان بر این موضوع تاکید می‌کنند که ترکیه در سوریه دچار شکست شده و حالا در لیبی نیز در مسیر یک شکست جدید و پرهزینه‌تر است.

به گزارش آران نیوز به نقل از تسنیم؛ امضای توافق نامه حریم دریایی بین دولت ترکیه و دولت وفاق ملی لیبی، سر و صدا به پا کرده و واکنش‌های فراوانی به دنبال آورد.

یونان و مصر از نخستین معترضین این توافق بودند و از دیگر سو، جنگ داخلی در لیبی پایان نیافته و تحلیل‌گران معتقدند که اردوغان در امضای سند با فائز السراج، دست به اقدام شتاب زده و عجولانه ای زده است. چرا که هنوز مشخص نیست السراج و رفقای او بتوانند قدرت خود را تثبیت کنند و ژنرال خلیفه حفتر با حمایت‌های مصر، امارات متحده عربی و روسیه به پیشروی خود ادامه می‌دهد و روزنامه جمهوری ترکیه امروز در تیتیر نخست اعلام کرده: «توافق ترکیه با لیبی، معلق ماند.»

به همین خاطر اردوغان اعلام کرده که نخستین فعالیت پارلمان ترکیه در روزهای آتی، تصویب مجوز اعزام نیرو به لیبی خواهد بود. اما تصمیم دولت اردوغان برای اعزام نیرو و جنگ در طرابلس، صدای منتقدین را درآورده و آنان بر این موضوع تاکید می‌کنند که ترکیه در سوریه دچار شکست شده و حالا در لیبی نیز در مسیر یک شکست جدید و پرهزینه‌تر است. تحلیل‌گران، پیش‌تر به تنهایی ترکیه در ماجرای سوریه اشاره می‌کردند و حالا ظاهراً این کشور در ماجرای شرق مدیترانه و لیبی نیز تنها مانده است.

فهمی کورو از تحلیل‌گران مشهور ترکیه و از رفقای نزدیک عبدالله گل رئیس‌جمهور سابق این کشور در این مورد گفته است: «حالا که می‌خواهید به لیبی سرباز بفرستید و در داخل هم به دنبال تولید خودرو ملی و ایجاد کانال استانبول هستید، بد نیست قدری توقف کنید و به جای این اقدامات نمایشی، به وضعیت اقتصادی کشور بنگرید.»

یکی دیگر از منتقدینی که در این مورد قلم زده، فکرت بیلا، روزنامه نگار قدیمی ترکیه است که پیش‌تر در ملیت می‌نوشت. او در روزنامه ملیت و شبکه تلویزیونی سی.ان.ان ترک، از محبوبیت بالایی برخوردار بود و مجری اغلب گفت‌وگوهای سیاسی مهم با مقامات دولتی بود. اما از دو سال پیش فکرت بیلا نیز به صف مخالفین و منتقدین اردوغان پیوسته در پایگاه تحلیلی خبری اینترنتی تی 24 شروع به کار کرده که در حال حاضر کانون مهمی برای بیان آراء و نظرات منتقدین اردوغان و حزب عدالت و توسعه است.

فکرت بیلا تیتیر «ترکیه، تنها در شرق مدیترانه» را برای تحلیل خود انتخاب کرده و چنین نوشته است: رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهور ترکیه، به شکل غیرمنتظره و از پیش اعلام نشده به تونس سفر کرد تا برای تاثیر گذاشتن بر وضعیت فعلی لیبی، دوست و متفق پیدا کند. اما در شرق مدیترانه، غیر از جمهوری ترک قبرس شمالی که آن هم از سوی جهان به شکل رسمی مورد شناسایی قرار نگرفته، دوست دیگری نداریم و در شمال آفریقا و خود لیبی هم، با دولتی سند توافق امضا کرده ایم که تنها صاحب بخش کوچکی از لیبی است و در آنجا در محاصره قرار گرفته و غیر از این تیم وفاق ملی، دوست دیگری نداریم.

یکی از مشکلات جدی مربوط به امضای توافق با لیبی، این است که دولت وفاق ملی، یک دولت ضعیف است که اصلاً تکلیفش روشن نیست. این دولت در حال حاضر فقط در طرابلس امکان استیلا و حاکمیت سیاسی دارد و هر آن ممکن است با سررسیدن نیروهای خلیفه حفتر، دولت سقوط کند.

قاعدتاً اگر چنین اتفاقی روی دهد، توافق نامه ترکیه و وفاق ملی، ارزش و اعتباری نخواهد داشت. چرا که حمله حفتر، به حیات سیاسی و اجرایی گروهی که این توافق نامه را امضا کرده، پایان خواهد داد. بنابراین باید این واقعیت ساده و روشن را بپذیریم که ترکیه در شرق مدیترانه، کاملاً تنها مانده است.

پیش‌تر، ترکیه کشوری بود که در تمام پرونده‌های چالشی خاورمیانه و آفریقا، در مقام میانجی و دولت ارائه دهنده راهکار، نقش مهم و اعتبار ویژه‌ای داشت. اما حالا، از آن اعتبار و محبوبیت خبری نیست و ترکیه به تنهاترین کشور منطقه تبدیل شده است.

با وجود آن که ترکیه صاحب یک ارتش قدرتمند است و به عنوان یکی از اعضای مهم پیمان نظامی ناتو در مسیر ورود کامل به اتحادیه اروپا قرار گرفته و تبدیل به یکی از قدرت‌های مهم منطقه شده است، اما حالا در موقعیتی قرار گرفته که در لیبی ناچار شده تنها به حمایت یک گروه مبتنی بر اسلام سیاسی به نام دولت وفاق ملی تکیه کند. یعنی گروهی که بر اساس تحلیل‌های واقع بینانه از شرایط کنونی لیبی و آفریقا، حتی یک نیمچه دولت هم به شمار نمی‌آید و آینده آن روشن نیست.

این در حالی است که تا همین چند سال پیش با طرح استراتژی مهمی به نام «به صفر رساندن تنش با همسایگان» در موقعیت خوبی قرار گرفته بودیم. اما حالا کشور و همسایه‌ای نیست که با آن مشکل و مخالفت نداشته باشیم. چرا که به دنبال آن هستیم در مسائل سیاسی داخلی کشورها دخالت کنیم و بر اساس اهداف اسلام‌گرایانه و عثمانی‌گرایانه کاری کنیم در جریان این تحولات، اهداف خود را پیش ببریم. لذا عدم مراعات اصل بی‌طرفی، کاری کرده که ما در سیاست خارجی تنها بمانیم و آسیب‌پذیر شویم.

شرق مدیترانه یک منبع و میدان بزرگ انرژی است و همچنین یکی از مسیرهای بسیار مهم برای انتقال منابع انرژی به اروپا به شمار می آید اما از آنجایی که ترکیه در این منطقه، روابط خود را با سوریه، مصر و اسرائیل متوقف کرده، در مسیر پیگیری اهداف خود در حوزه انرژی، نه از حمایت آمریکا و اتحادیه اروپا برخورداریم و نه کمک و توجه همسایگان.

خطای ترکیه در مدیترانه

بزرگ ترین خطای ترکیه در شرق مدیترانه این بود که با مواضع سفت و سخت در قبال یونان، قبرس جنوبی، سوریه، مصر و اسرائیل، مرتکب خطای بزرگی شد و با لیبی توافق نامه امضا کرد. اما هیچ کشوری آن را به رسمیت نشناخت و یونان هم، پس از اخراج سفیر لیبی، با حفر وارد ارتباط شد. در واقع ترکیه کاری کرد که عملاً خود را در محاصره و انزوا قرار دهد. حالا برای خروج از محاصره دست به دامن تونس شده اما شواهد نشان می دهد که حمایت تونس هم نمی تواند کاری کند که دولت وفاق ملی لیبی از چنگ حملات حفر دور بماند.

ترکیه نیز باید به جای توافق با وفاق ملی، چند سال پیش، همچون یونان، با اسرائیل، لبنان، سوریه و مصر توافق می کرد و حالا می توانست به راحتی اهداف خود را پیش ببرد. مصر و اسرائیل، برای انتقال گاز خود به اروپا، مسیر ارزان و راحتی همچون ترکیه در اختیار دارند اما ترکیه کاری کرده که آنان، خط قبرس جنوبی را برگزینند.

در پایان باید گفت، ترکیه در ماجرای شرق مدیترانه دکمه اول پیراهن را اشتباهی بسته و حالا دکمه های دیگر را نیز با همان خطا و اشتباه گره می زند.